

Аргументація на користь внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» в частині поширення електронного декларування на представників неурядових організацій, які працюють в сфері антикорупційної політики

Чинне національне законодавство передбачає широке залучення громадськості до формування, реалізації та моніторингу антикорупційної політики, здійснення громадського контролю за діяльністю антикорупційних органів.

Активну роль у цьому процесі відіграють особи, які беруть участь у реалізації в Україні відповідних програм (проектів) міжнародної допомоги, у роботі громадських об'єднань, інших невідприємницьких товариств, діяльність яких спрямована на запобігання та протидію корупції.

Вони мають вирішальний вплив на формування державної політики та на діяльність ключових органів із запобігання та протидії корупції (Рада громадського контролю при НАБУ, Громадська рада при НАЗК, Громадська рада доброчесності).

Крім того, ці особи впливають на поширення інформації про корупцію в Україні, формування в суспільстві світогляду неприйняття корупції. Однак, останнім часом стали непоодинокими випадки звинувачень у недоброчесності окремих знакових представників громадських організацій. Це дискредитує ідею громадського контролю у сфері антикорупційної політики, негативно позначається на іміджі відповідних осіб, інституцій громадянського суспільства, держави.

Вирішення цієї проблеми є можливим шляхом **забезпечення більшої прозорості у діяльності суб'єктів**, причетних до здійснення заходів запобігання і протидії корупції за допомогою поширення на вищезазначених осіб певних превентивних антикорупційних механізмів, у тому числі такого міжнародно визнаного механізму фінансового контролю, передбаченого національним законодавством, як електронне декларування. Це б мінімізувало спекуляції навколо статків та конфлікту інтересів таких осіб.

1. **Покращення прозорості, зміцнення суспільної довіри, посилення відповідальності та еталонна поведінка неурядових організацій** є одними з ключових принципів діяльності громадянського суспільства у відповідності до профільних міжнародних стандартів таких як, наприклад, Стамбульські Принципи ефективності розвитку громадянського суспільства. Запровадження ефективних сучасних форм фінансового контролю НУО як з боку держави, так і з боку суспільства є правильним кроком до досягнення цих стандартів.

2. Україна використовує передовий досвід держав-членів Європейського Союзу – Латвії, Португалії, Румунії серед інших, а також США, де керівний склад американських неприбуткових організацій повинен оприлюднювати свої доходи (форма IRS 990).
3. Запровадження електронного декларування - це впровадження цивілізованих форм фінансового контролю та **нейтралізації конфліктів інтересів** керівництва неурядових організацій в антикорупційній сфері.
4. Це – інструмент оздоровлення громадянського суспільства та його очищення від «фейкових» бериців з корупцією, колишніх можновладців, які використовують створені неурядові організації як схему укриття від декларування своїх неправомірно отриманих статків.
5. Нові механізми фінансового контролю за керівництвом неурядових організацій є **корисними і для донорів міжнародної допомоги**, оскільки створюється ефективна система контролю за використанням коштів проектів і відповідно підзвітність по відношенню до платників податків.
6. Електронне декларування **не є покаранням чи засобом здійснення політичного тиску** на неурядові організації за діяльність на антикорупційному напрямку. Адже нові правила фінансового контролю **не змінюють** «правила гри» для неурядових організацій, **не завдають шкоди** їхнім правам та обов'язкам, **не послаблюють їх організаційну і фінансову незалежність від держави**, **не обмежують їхні в праві** отримувати міжнародну фінансову та технічну допомогу і **не втручаються у внутрішні процеси** діяльності організацій.
7. Нові правила поширюватимуться лише на **керівний склад неурядових організацій** і не зачіпають рядових членів організацій.
8. Зміни до Закону **не прирівнюють керівників** неурядових організацій до державних службовців в частині інших обмежень відповідно до статусу - подарунки, неможливість працевлаштування в інших місцях.
9. Керівники НУО мають починати заповнювати електронні декларації лише у **2018 році** (за період з моменту набуття чинності закону).
10. Вето накласти неможливо через часові вимоги, оскільки Закон стосується близько **169 тисяч українських військовослужбовців та контрактників**, які захищають Україну від російського агресора та звільняються від електронного декларування.

АРГУМЕНТИ «ПРОТИ»

1. Помста АП, БПЦ, НФ, особисто Президента України громадянському суспільству. Ця помста планувалася вже давно в АП.
2. Якщо Президент підпише законопроект, він оголосить громадянському суспільству війну. Під дію закону підпадуть усі НДО, що мають відношення до боротьби з корупцією, та їх контрагенти.
3. Внесені поправки дозволять багатьом чиновникам-корупціонерам уникнути відповідальності, отримавши статус учасника бойових дій або поступивши до вищого військового навчального закладу.
4. І в національному, і в міжнародному праві поняття "корупція" в першу чергу стосується конфлікту інтересів посадової особи, яке в порушення закону використовує свої владні повноваження з метою особистої вигоди. А новою редакцією закону співробітники НУО прирівнюються до чиновників, що суперечить здоровому глузду.
5. Запровадження закону призведе до паралічу діяльності цілого сегменту громадянського суспільства - через норму, яка зобов'язує до декларування (нарівні з держслужбовцями) всіх осіб, що надають оплачувані послуги в межах антикорупційних проєктів. Бізнес масово відмовлятиметься від такого "головняка". Стане неможливо легально проводити тренінги, навчання, конференції, видавати літературу, створювати сайти тощо. Тож мета закону - саме унеможливлення діяльності, а "декларування грантоїдів" - лише ширма для введення в оману наївних громадян.
6. Члени громадянського суспільства відіграють життєво важливу роль у забезпеченні прозорості; робити їх мішенню - робити крок назад.

КОНТРАРГУМЕНТАЦІЯ

Після численних скандалів з анти корупціонерами (лобізм Чумака, нерухомість Лещенка, Заліщук та Найєма, декларація та лобізм Шабуніна) антикорупційна спільнота потребує відновлення довіри. Е-декларування цьому сприятиме.

У законодавстві США передбачено, що усі неприбуткові організації заповнюють форму 990s, яка містить всі їхні доходи, витрати, майно, основних одержувачів грошей, зарплати ключових співробітників і т.д. Ось вона: <http://www.irs.gov/pub/irs-pdf/f990.pdf>

Ця інформація є публічною і повинна бути надана будь-якому охочому за першим запитом.

І логіка тут проста. Якщо ти не платиш податки, тобто отримуєш від країни пільги, то будь добрий відзвітувати перед громадянами цієї країни чому вони платять податки, засновуючи юрисобла, а ти - ні. І на яке таке благо для країни ти витратив ці неоплачені податки.

Т. Горновіл: Нещодавно трапився мені на очі бестселер New York Times і Wall Street Journal «Чому нації занепадають», а в ньому розділ «Невдача іноземної допомоги».

Йдеться в ньому про долю мільярдів іноземної допомоги для Афганістану після падіння режиму Талібан. Про те, що ця допомога не дійшла до простих афганців, і навіть не тому, що була розкидана корупціонерами-аборигенами, а з тої причини, що **розсіялася в організаціях, що передавали один одному гранти**.

Цією абзац про багатомільйонну допомогу в програмі відновлення житла в одному з районів Афганістану: «Що ж сталося з мільйонами доларів обіцаним селянам? З обіцаних 20% пішли на забезпечення штаб квартири ООН в Женеві. Решту передали за договором НУО яка взяла ще 20% для забезпечення свого головного офісу в Брюсселі, і так далі, з іще трьома організаціями рівня, при чому кожний учасник брав 20% від того, що лишалося». Ті жалюгідні кошти, що залишилися в програмі пішли на купівлю кількох... колод. Їх вивантажили посеред одного афганського села і селяни розпиляли їх на дрова.

Знайома картина з дровами? Ні? Та знайома. Пригадайте, минулий рік міжнародну допомогу з Данії в сфері впровадження е-декларування. Там теж станули мільйони доларів під час передачі коштів від грантодатської до грантожерської організації, потім другій та третій, в результаті розробнику програмного забезпечення дійшли нещасні тисячі, і програмка е-декларування на виході виявилась - дрова дровами.

Цитую книгу далі: «Те, що сталося в центральній долині Афганістану, не окремий випадок. Численні дослідження засвідчують, що до кінцевого одержувача доходить від 10 до 20% допомоги. Існують десятки досліджень зловживань, що звинувачують чиновників ООН і місцевих адміністрацій у відтоку коштів наданої допомоги. Однак найбільша частина втрат, пов'язаних з іноземною допомогою, - не зловживання, а радше НЕ КОМПЕТЕНЦІЯ або, що гірше, ПРОСТО БІЗНЕС, ЗВИЧНИЙ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЙ З НАДАННЯ ДОПОМОГИ»...

Руководитель «Центра противодействия коррупции» Виталий Шабунин скрыл из своей налоговой декларации за 2014 год земельный участок жены. Об этом в Facebook сообщает журналист Владимир Бойко.

Дайте еще раз про антикоррупционеров. На скрине – месячные расходы на “Слiдство.Инфо” (источник – Roman Skrypin). Обратите внимание на строчки 13 и 25. Судя по ним, Гнап получает за месяц \$5150 или почти 140 тысяч гривен. Хорошо оплачивается борьба с коррупцией, не находите?

...Плюс антикоррупционеры по сути своей являются лоббистами и влияют на принятия решений органами власти в Украине. И за ними тоже нужен контроль, только уже реальный гражданский, а не тот потешный, который они устраивают, отбеливая то же НАБУ от зашкваров.

Сергій Сидоренко по факту аргументує необхідність е-декларування представниками НДО.

Напускна боротьба з корупцією від Тетяни Чорновол. Трохи історії

Цей допис був вперше опублікований на моїй facebook-сторінці, та оскільки увага до нього виявилася доволі значною, варто перенести його на загал, у блог на УП.

Він не є журналістською роботою – власне, я не маю зацікавленості досліджувати стиль життя Тетяни Чорновол. Але "в тусовці" чудово знають, що стиль її мислення – дуже далекий від іміджу непримиренного борця з корупцією, який вона обрала. Так, Тетяна присвятила чимало часу боротьбі зі вкраденим у держави "Межигір'ям", але коли сама мала можливість взяти

собі землю під "мастечок", нехай і меншого масштабу – відкрито зізнавалася колегам, що такий шанс не можна випускати...

Игорь Седрин: Почему “антикоррупционеры” не хотят показывать свои доходы и имущество в е-декларациях?

- Украинские профессиональные борцы с коррупцией не умеют работать без коммунистической риторики. Возглас “Он украл десять миллионов долларов!” не работает без уточнения “И построил на них дворец!”. В этом всегда и была сила наших “антикоррупционеров”: они почти никогда не могли выстроить доказательную базу под свои разоблачения (не хватало ума, трудолюбия и профессионализма), но дворцы у героев сюжетов действительно имелись и служили для общества доказательством: нет дыма без огня, гнапунины дело говорят. И основной мотивацией для многих гнапуниных было: вырасти на этом перегное коммунистической риторики, навечно вписать овал своего лица в прямоугольник телевизора, заслужить любовь электората и стать политиком. Настоящим. А не общественником. Стать депутатом, министром, Президентом, в конце концов!
- Что будет, если миллионы налогоплательщиков узнают, что разоблачители тоже давным-давно нажили и себе дворцы? Что они зарабатывают больше министра или Президента? ...А украинский народ, особенно благодарно клевавший на побасёнки “антикоррупционеров” - в основном левак, ментально искалеченный плановой экономикой.
- Электронное декларирование полностью лишает главного ресурса “антикоррупционную гусовку”, вопреки методическим указаниям грантодателей жадно начислявшую себе сверхжирные зарплаты на протяжении многих лет. Этот главный ресурс - доверие. Если в честных голубых глазах общественника отражаются циферки его банковского счёта, то кто ему поверит? Не будет политической карьеры, не будет уважения, не будет поддержки многих действительно честных людей, которые верят в бескорыстность “борцов”. Вот оттого и трясутся антикоррупционеры-миллионеры. И поделом.

9. Дивно, що «борці з корупцією» здійняли гвалт. Може на злодіях і шапка горить?

Після численних скандалів з анти корупціонерами (лобізм Чумака, нерухомість Лещенка, Заліщук та Найєма, декларація та лобізм Шабуніна) антикорупційна спільнота потребує відновлення довіри. Е-декларування цьому сприятиме.

1. Класичне означення корупції від Transparency International звучить так: “Зловживання [посадовою особою] покладеними на неї повноваженнями у власних інтересах” (“The abuse of entrusted power for private gain”).
2. На 90% це стосується державних чиновників, але **не тільки**. Корупційні діяння можуть вчиняти, серед інших, працівники медичної галузі, освітньої галузі, а також громадських об’єднань (антикорупційні, екологічні, антирейдерські, навколополітичні і т.ін.), які **любіють** ті чи інші рішення державної влади, схилиючи її до тих чи інших рішень (Transparency International: Political corruption is a **manipulation of policies, institutions and rules of procedure** in the allocation of resources and financing by political decision makers, who abuse their position to sustain their power, status and wealth).
3. Зміни до закону про е-декларування – це перший крок розширення переліку тих, хто подає декларації. Далі обов’язковим будуть наступні кроки. Наша мета, е-декларації подаватиме **кожен громадянин** України, без винятку.
4. Чому почали з громадських організацій? Бо:
  - В Україні за впливом на суспільне життя вони фактично порівнянні з органами державної влади. Зараз вони здійснюють цілу низку державних функцій: ухвалюють посадовців, впливають на розподіл та перерозподіл бюджетних коштів (комісії, громадські ради), за допомогою публічних кампаній, в тому числі міжнародних, схилиють “класичну владу” до тих чи інших рішень.
  - Вчорашні лідери ГО вже зараз присутні у владі – народні депутати, працівники міністерств. Якби вони подали свої сумнівні е-декларації ще перед обранням чи призначенням, їх би не обрали та не призначили.
  - Сьогоднішні лідери ГО – це завтрашня влада, принаймні її частина. Якщо вони подадуть е-декларації сьогодні, це буде потужним фільтром для того, щоб у майбутню владу не пробралися корупціонери.

5. Корупція завжди має два компоненти:

- Незаконне збагачення (хабар, підкуп).
- Як наслідок забезпечення ухвалення шкідливого для суспільства рішення.

Незаконне збагачення – це індикатор корупції. Є збагачення – є корупція.

6. Метою змін до е-декларування є зменшення можливостей для корупції та неефективних рішень державних органів влади, що здійснюються внаслідок лобістських впливів.

7. Технічним засобом є відділення **справжніх ГО** від **лобістських**.

- **Справжні.** Незаконного збагачення немає. Рішення державній владі пропонуються задля загального суспільного інтересу.
- **Лобістські.** Незаконне збагачення є. Рішення державній владі пропонуються шкідливі, з метою отримання незаконного збагачення собі або наймачам.

Критерій розрізнення: наявність або відсутність незаконного збагачення. Тобто, е-декларації.